

Panelová diskuse

Panel

Důvod stížnosti

- **Jednání nemá oporu ve zdravotním stavu nemocné...**
 - Postup „non lege artis“
- **Jednání nemá oporu ve vůli pacientky...**
 - Nebyla o něm informována a neudělila souhlas
 - Zásah do práv dotčené osoby (osobnostní práva)

Jednání nemá oporu ve vůli pacientky...

Zásah do osobnostních práv

- **Informovaný souhlas = vyjádření vůle**

- § 28 (1) ZZS Zdravotní služby lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, nestanoví-li tento zákon jinak.

- MOHU – mám svolení pacienta s nějakou léčbou/postupem (indikovaná, účelná a přiměřená léčba)

- **Informovaný souhlas s něčím, co není indikováno?**

- S tím, co nebudeme dělat (neindikovaná, neúčelná, nepřiměřená)

Získání souhlasu s tím, co nebudu dělat?

- **Povinnost aktivně informovat všechny pacienty o všech úkonech, které považují za neindikované, neúčelné a nepřiměřené a povinnost získat souhlas, že nebudu dělat...?**
 - UPV, dialýza, KPR, ECMO, antibiotika, katecholaminy... (geriatrie, LDN...)
 - Kde mám oporu v legislativě pro tento postup včetně ESLP?

Otázky pro panel

- a) Budeme muset informovat naše pacienty nebo jejich blízké i o všech postupech, které nezahájíme?*
- b) Jak postupovat, když pacient vyžaduje postupy, které považujeme za odborně neodůvodněné (Jak řešit konflikt mezi vůlí pacienta a odborným názorem lékaře?)*
- c) DNR – speciální postup?*

Máme v rozhodovacích procesech něco dělat jinak než doposud?

• 14. Informovaný souhlas je podle § 28 odst. 1 zdravotního zákona předpokladem výkonu zdravotních služeb, které lze pacientovi poskytnout pouze s jeho svobodným a informovaným souhlasem, jenž představuje zvláštní úpravu souhlasu se zásahem do osobní integrity člověka [viz Lavický, P. a kol.: Občanský zákoník I. Obecná část (§ 1–654). Komentář. Praha: C. H. Beck, 2014, s. 557]. Judikatura přitom dovodila, že není-li pacient dostatečně informován o rizicích spojených se zákrokem, může se případně (rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 29. 4. 2015, sp. zn. [25 Cdo 1381/2013](#), č. [81/2015 Sb.](#) rozh. obč.) domáhat náhrady újmy vzniklé při zákroku, pokud by jej při náležitém poučení nepodstoupil. **Nedostatečné poskytnutí informací mimoto může případně samo o sobě představovat též zásah do práv dotčené osoby** a vést pak ke vzniku specifického nároku za újmu takto utrpěnou (srov. více rozsudek Nejvyššího soudu ze dne 13. 6. 2018, sp. zn. [25 Cdo 4162/2017](#)). V dané věci sice žalovaná (podle dovoláním nezpochybněného závěru odvolacího soudu) nedostatečně splnila svou informační povinnost ve vztahu ke stanovení způsobu rozsahu péče, nicméně nárok na náhradu újmy tím vzniklé v autonomii pacienta a představované nežádoucím informačním deficitem není předmětem tohoto řízení (není uplatňován nárok na přiměřené zadostiučinění náležející pacientovi). Už s ohledem na to, že nezahájení resuscitace nebylo v souladu s učiněnými zjištěními příčinou smrti J. H., nelze pojmát její úmrtí jako tzv. materializované riziko, o němž nebyla poučena tak, jak o tom hovoří dovolatelé (lze podotknout, že sami žalobci v této souvislosti za následek označují neprodloužení života). Kromě toho **v daném případě nešlo o přímý zásah do tělesné integrity, ale o jeho neprovedení, respektive neposkytnutí určitého úkonu zdravotní služby. Zatímco informovaný souhlas je podmínkou provedení zákroku se zásahem do integrity pacienta, bez nějž by výkon neměl být uskutečněn (nejedná-li se o některou ze zákonem předjímaných výjimek), je otázkou, zda a nakolik je odlišná situace při neposkytnutí informací o léčbě, jež není pokládána za indikovanou, resp. zda má a může vůbec být vyžadován souhlas pacienta k neprovedení určitých výkonů, jejichž potřeba může hypoteticky vyvstat.** Na této otázce není ovšem rozhodnutí odvolacího soudu založeno, neboť dovolatelé uplatňují nárok na jednorázovou náhradu pozůstalých za nemajetkovou újmu, způsobenou zaviněným protiprávním usmrcením osoby blízké.

DNR – speciální postup?

- **DNR**

- Jedná se o speciální postup z právního pohledu?
- Úskalí DNR v klinické praxi
- Souhlas s KPR (život zachraňujícími postupy) jako součást IS
 - Pomoc x problém x zbytečnost?

Pacient/rodina vyžaduje postupy, které považujeme za odborně neodůvodněné ...

- **COVID-19 (IP, UPV, ECMO)**
- **Zahájení, pokračování KPR**
- **Oddálení limitace léčby...**

Jak řešit konflikt mezi vůlí pacienta a odborným názorem lékaře?

Evropský soud pro lidská práva

ESLP

- **Glass vs. Spojené království 2004**

- Spor mezi zákonným zástupcem (matka) těžce postiženého dítěte a návrhem lékařů ohledně neefektivnosti postupu a návrh paliativní péče
- ESLP se zabýval především korektním postupem, dojde-li ke sporu o optimální způsob poskytování zdravotní péče a shledal v dané věci zásah do práva na ochranu soukromí a rodinného života,
- ESLP – není jeho úkolem zpochybňovat klinický úsudek lékařů a léčbu

- **Burke vs. Spojené království 2006**

- Právní rámec pro poskytování lékařské péče (případně ukončování)

- **Lambert vs. Francie 2015**

Jednání nemá oporu ve zdravotním stavu nemocné...

Náhrada za ztrátu/usmrcení osoby blízké

- **Argumentace odborná, medicínská**

- Náležitě medicínsky podložený úsudek lékaře

- Zdravotnická dokumentace – zápisy, zdůvodnění

- Posudky znalců, znalecké komise

- Výslechy svědků

- Správný odborný postup („lege artis“)

- **Argumentace odborná, právní, etická**

- Právní zdroje

- Doporučení ČLK 2010

- Charta práv umírajících vs absolutní povinnost KPR...

- **Zda nezahájení KPR bylo příčinou nepříznivého následku, tj. smrti pacientky...**
- **Zda jsou dotčení připraveni o čas s danou osobou blízkou, jejíž odchod se nezadržitelně blíží**
 - Neoprávněný zásah do soukromého a rodinného života...

Diskuse

Argumentace odborná, etická, právní

- **Zda nezahájení KPR bylo příčinou nepříznivého následku, tj. smrti pacientky...**
- **Zda jsou dotčení připraveni o čas s danou osobou blízkou, jejíž odchod se nezadržitelně blíží**
 - Neoprávněný zásah do soukromého a rodinného života...